Нет № 1—54

Пралетарыі ўсіх краін, яднайцеся!

ГОМЕЛЬСКАЯ ПРАЎДА

ОРГАН ГОМЕЛЬСКАГА АБКОМА І ГАРКОМА КП(б) БЕЛАРУСІ, АБЛАСНОГА І ГАРАДСКОГА СОВЕТА ДЭПУТАТАЎ ПРАЦОЎНЫХ

№ 179 (5319)
ПЯТНІЦА 17 ЛІСТАПАДА 1944 г.
Цана 20 кап.

„Сілы Чырвонай Арміі шматразова памнажаюцца зладжанай работай совецкага тыла. Рабочыя, калгаснікі, інтэлігенцыя з гонарам выконваюць свой доўг перад Радзімай, гераічна пераадольваюць цяжкасці ваеннага часу, бесперабойна забяспечваюць Чырвоную Армію ўзбраеннем, агнеприпасамі і харчаваннем“.

(І. СТАЛІН).

Насенныя фонды—залог будучага ўраджаю

Дапамога, якую аказваюць наш совецкі народ, наша калгаснае сялянства фронту і краіне, высока ацэнена вялікім Сталіным у дакладзе аб 27 гадавіне Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэволюцыі.

«Армія не можа ваяваць і перамагаць без сучаснага ўзбраення. Але яна не можа таксама ваяваць і перамагаць без хлеба, без прадуктаў харчавання. Чырвоная Армія на чацвертым годзе вайны, дзякуючы клопатам калгаснага сялянства, не адчувае недахопу ў прадуктах харчавання. Калгаснікі і калгасніцы забяспечваюць рабочых і інтэлігенцыю прадуктамі харчавання, а прамысловасць сыравінай, забяспечваюць нармальную работу заводаў і фабрык, прыгатаўляючых узбраенне і снараджэнне для фронта. Наша калгаснае сялянства актыўна і з поўнай свядомасцю свайго доўга перад Радзімай садзейнічае Чырвонай Арміі ў дасягненні перамогі над ворагам». (І. Сталін).

У адказ на ацэнку правадыра народаў на адбыўшыхся многалюдных мітынгах калгаснікі і калгасніцы далі клятву свайму бацьку і настаўніку, сваёй роднай комуністычнай партыі—да канца выканаць свой доўг перад Радзімай. З падвоенай энергіяй яны намагаюць свае сілы на ўсямерную дапамогу фронту ў барацьбе з ворагам. Даць больш хлеба і прадуктаў харчавання краіне і фронту, а сыравіны прамысловасці—вось аб чым марыць працоўнае сялянства.

Заканчваючы гаспадарчы год, перадавыя калгасы ўжо разгарнулі вялікую работу па падрыхтоўцы да будучага ўраджаю—засыпкі насенных фондаў. І гэта правільна. Бо насенныя фонды—залог будучага ўраджаю. А ўраджай рашае толькі добрае высокагатунковае насенне.

Засыпка насення—важная гаспадарча-палітычная справа. І там, дзе аб гэтым па-сур'ёзнаму думаюць, да гэтага часу паспелі зрабіць нямала. 34 сельгасарцелі Уваравіцкага раёна поўнасцю абмалацілі збожжа з насенных участкаў і засыпалі насенны фонд. Рад калгасаў наблізіліся да завяршэння засыпкі. У выніку па раёну па папярэдніх падліках калгасамі засыпана каля 17.140 цэнтнераў зерневых, бабовых і тэхнічных культур. Прычым з насенных участкаў засыпана звыш 9.350 цэнтнераў. Інтэнсіўна рыхтуюць насенныя фонды калгаснікі Гомельскага сельскага, Церахоўскага і іншых раёнаў.

Але засыпаць зярно—толькі пачатак справы. Засыпанае насенне трэба ачысціць ад пустазелля, адсартыраваць і давесці яго да патрэбных пасеўных кандыцый. Трэба заўсёды памятаць, што засыпаным насеннем можа лічыцца толькі тое зярно, якое будзе адпавядаць усім патрэбным пасеўным якасцям і будзе мець заключэнне насенна-кантрольнай лабараторыі аб яго прыгоднасці для пасеву. Засыпанае насенне здаецца кладаўшчыку па акту, і за ім наладжваецца добрая ахова і сістэматычны нагляд.

З засыпкай насення марудзіць нельга. Трэба зараз-жа закончыць абмалот і, у першую чаргу, з насенных участкаў. Усё абмалочанае зярно з гэтых участкаў ачысціць, давесці да пасеўных кандыцый і засыпаць. Пры адсутнасці збожжа з насенных участкаў засыпаць зярно з агульнай плошчы ў такой колькасці, каб яго хапіла на абсемяненне весвавога пасеўнага кліна.

Злачынствам з'яўляецца такі факт, калі ў Рэчыцкім раёне не абмалочана 40 процантаў ураджаю і засыпана насення толькі на 13 процантаў. Амаль нічога не робяць па засыпцы насення ў Карманскім раёне.

Праўленням калгасаў і ў першую чаргу старшыням калгасаў трэба прыняць усе захады, каб поўнасцю забяспечыць сябе насеннем па ўсіх культурах. Асаблівую ўвагу неабходна звярнуць на засыпку яравой пшаніцы.

Пасеў пшаніцы ў мінулым годзе быў па вобласці нязначным. Зараз задача стаіць так, каб у 1945 годзе кожны калгас меў пасевы яравой пшаніцы. Набыць яе неабходна ў міжкалгасны абмен.

Партыйным і совецкім арганізацыям раёнаў і сяла справу стварэння насенных фондаў трэба ўзяць у свае рукі. Арганізаваць масы калгаснікаў і калгасніц на хутчэйшае заканчэнне абмалоту хлябоў, на ачыстку і засыпку адпаведнай колькасці насення.

Створым магутныя насенныя фонды для будучага ўраджаю з тым, каб не толькі выканаць, але і перавыканаць даваенны пасеўны клін на ўсіх культурах.

Двойчы Герой Совецкага Саюза гвардыі капітан Мікалай Дзімітравіч Гулаеў. У баях з нямецка-фашысцкімі захопнікамі ён асабова збіў 57 варожых самалётаў.
Тав. Гулаеў—ураджэнец станіцы Аксайская, Аксайскага раёна, Растоўскай вобласці.
Фотахроніка ТАСС.

Выканалі план бульбапастаўкі

Калгасы і калгаснікі Свяцілавіцкага раёна поўнасцю выканалі план абавязковых паставак бульбы дзяржаве.

Набліжаюцца да выканання свайго задання па здачы бульбы дзяржаве калгаснікі Гомельскага сельскага раёна.

Адказваюць справай

Калектыў гормолзавода з увагай і зацікаўленасцю праслухаў на мітынгу даклад і загад Вярхоўнага Галоўнакамандуючага Маршала Совецкага Саюза таварыша Сталіна ў гонар XXVII гадавіны Вялікага Кастрычніка.

—Доблесныя войскі Чырвонай Арміі ўжо ачысцілі ўсю нашу тэрыторыю і грамяць фашысцкую нечысць у варожым логаве. Блізіцца дзень канчатковай перамогі. Яго набліжаюць сваім баявым майстэрствам і мужнасцю воіны Чырвонай Арміі, набліжаюць працаўнікі совецкага тыла,—гаварыў у выступленні тав. Сарокін.—Мы ганарымся гэтымі поспехамі краіны і па праву ўрачыста адзначаем XXVII гадавіну Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэволюцыі. Наш завод,—працягваў ён,—у перадкастрычніцкім спаборніцтве справіўся са сваімі абавязацельствамі, выканаўшы гадавы план на 120 процантаў ужо да 1 лістапада. А зараз, натхнёныя словамі вялікага правадыра і новымі перамогамі, мы ўключаемся ў далейшае спаборніцтва і абавязваемся яшчэ шырэй разгарнуць работу па загатоўцы, перапрацоўцы малака і рэалізацыі малочных прадуктаў.

АД СОВЕЦКАГА ІНФОРМБЮРО

Аператыўная зводка за 15 лістапада

На працягу 15 лістапада ў Венгрыі нашы войскі з боем авалодалі горадам і чыгуначнай станцыяй ЯСБЕРЭНЬ, а таксама занялі больш 50 іншых населеных пунктаў, у тым ліку буйныя населеныя пункты Седэркень, Керэм, Эмед, Харшані, Вата, Абрань, Дорманд, Атань, Ердэтэлек, Хевеш, Боцанад, Тарнаерш, Ясдожэ, Якохалма, Яс-Д'ердзі, То-Алмаш, Тапіосечэ, Кока, Тапіошулі, Тапіошап, Мендэ і чыгуначныя станцыі ЭМЕД, ХЕМЕШ, БАЖОМАЙОР, ЕРДЭТЭЛЕК, ЯСДОЖЭ, ТАРНАЕРШ, ТАПІОСЕЧЭ, БАРЛАГ, МЕНДЭ.

Балгарскія войскі, дзейнічаючы супроць немцаў сумесна з югаслаўскімі войскамі, з боем авалодалі на тэрыторыі Югаславіі горадам і чыгуначным вузлом СКОПЛЕ.

На іншых участках фронта—пошукі разведчыкаў.

За 14 лістапада нашы войскі падбілі і знішчылі 21 нямецкі танк. У паветраных баях і агнём зянітнай артылерыі збіта 10 самалётаў праціўніка.

Аператыўная зводка за 16 лістапада

На працягу 16 лістапада ў Венгрыі нашы войскі з баямі авалодалі горадам і чыгуначнай станцыяй ЯСАРОКСАЛАШ, вузлавой чыгуначнай станцыяй ВАМОШД'ЕРК, а таксама занялі больш 30 населеных пунктаў, у тым ліку Тіса-Ладані, Такта-Сада, Энод, Малы, Клеш-Д'ор, Боршодгест, Тард, Тарнабэд, Заранк, Пуста, Манаштор, Дані і чыгуначныя станцыі МЕЗЭНЬЕК, ПУСТА-МОНАШТОР, Д'ОМРО.

На іншых участках фронта—пошукі разведчыкаў.

За 15 лістапада нашы войскі падбілі і знішчылі 10 нямецкіх танкаў.

УКАЗ

Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР

аб устанаўленні парадку азнаменавання „ДНЯ АРТЫЛЕРЫІ“ ў г.г. Свердлоўску, Горкім, Молатаве і Туле

У сувязі з шматлікімі просьбамі і пажаданнямі працоўных гарадоў Свердлоўска, Горкага, Молатава і Тулы, а таксама ўлічваючы важную ролю гэтых гарадоў у развіцці артылерыі, у дапаўненне да Ўказа Прэзідыума Вярхоўнага Совета ад 21 кастрычніка 1944 г. устанавіць штогодні салют 19 лістапада—у „Дзень артылерыі“—у Свердлоўску, Горкім, Молатаве і Туле дваццаццю артылерыйскімі залпамі з двухсот дваццаці чатырох гармат.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР
М. КАЛІНІН.

Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР
А. ГОРКІН.

Масква, Крэмль. 13 лістапада 1944 г.

Першы Беларускі фронт

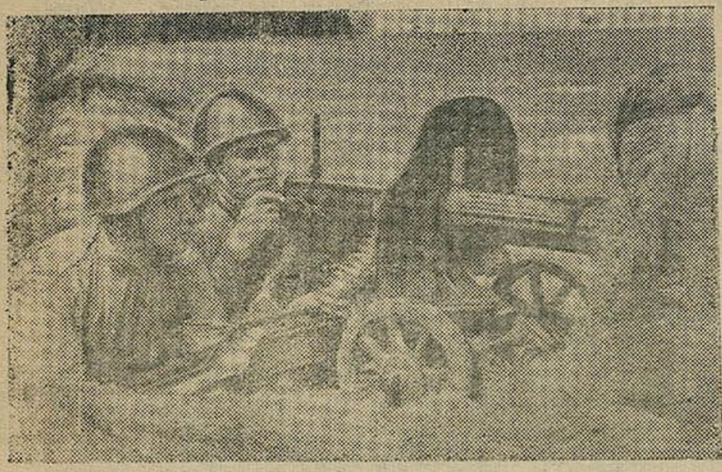

На здымку: наводчык станкавага кулямёта старшы брат Героя Совецкага Саюза Аляксандра Матросава—Васіль Матросаў і другі нумар сержант І. П. Непачатых вядуць агонь па ворагу.
Фотахроніка ТАСС.

Лесарубы змагаюцца за план

На лесаўчастках Чачэрскага леспрамгаса разгарнулася соцыялістычнае спаборніцтва за датэрміновае выкананне гадавога плана лесанарыхтовак. Наперадзе па выкананню заданняў ідуць Чырвонабярэжскі, Нісімкавіцкі лесаўчасткі. Дзякуючы правільнай расстаноўцы рабочай сілы і сродкаў, праца тут ідзе куды лепш, чым у Кармянскім, Палескім і Чачэрскім лесаўчастках.

Камсамольская арганізацыя перадавых лесаўчасткаў уцягвае маладых лесарубаў у соцыялістычнае спаборніцтва за выкананне плана. Камсамольска-маладзёжныя і маладзёжныя брыгады дабіліся добрых поспехаў. Вядома праца брыгады Лукомскага, Новікава, Жаркіна. Маладыя лесарубы выконваюць нормы выпрацоўкі на 115-120 працантаў.

В. ФАМІН.

Планы і рэчаіснасць

У гадавым плане Кісялёўскай МТС, Уваравіцкага раёна, прадугледжаны рамонт і пабудова важных і неабходных памяшканняў. Апрача праектаў, многа гаварылі, раіліся і нават у перадкастрычніцкім соцспаборніцтве абавязваліся да 27 гадавіны Вялікага Кастрычніка сіламі калектыва трактарнага парку пабудаваць новую кузню.

Планы і праекты—добрая рэч, калі яны выконваюцца. Але куды варт той план, па якому нічога не зроблена. Ён мёртвы, нікому не патрэбен. Так атрымоўваецца і ў Кісялёўскай МТС. План ёсць, але няма двух гаражоў, сарая для хавання сельскагаспадарчых машын у зімовы перыяд, сталовай і клуба.

Мала турбуецца дырэкцыя і аб падрыхтоўцы да зімы і рамонту трактароў. Палівам МТС на зіму таксама не забяспечана. Такавы планы і рэчаіснасць.

Б. ЛУНЬКОЎ.

У Наркамземе СССР

Аб арганізацыі асенне-зімовага хавання трактароў і сельскагаспадарчых машын

Народны камісар земляробства Саюза ССР тав. А. А. Андрэеў 5 лістапада выдаў загад № 1068 «Аб арганізацыі асенне-зімовага хавання трактароў і сельскагаспадарчых машын». У гэтым загадзе адзначана, што ў радзе МТС ёсць сур'ёзныя недахопы ў справе хавання трактароў і сельскагаспадарчых машын у асенне-зімовы перыяд.

Кіраўнікі многіх МТС не праявілі клопатаў аб пабудове новых і рамонце існуючых памяшканняў для хавання машын, у выніку чаго трактары, камбайны і іншыя машыны нярэдка хаваюцца ў зімовы час пад адкрытым небам. Не зжыты таксама нецярпімыя факты астаўлення трактароў і інвентару на зіму ў полі. Такія адносіны работнікаў МТС да дзяржаўнай маёмасці прыводзяць да псавання машын і выклікаюць лішнія затраты запасных частак, сродкаў і працы на рамонт.

Улічваючы крайне важнае значэнне асенне-зімовага хавання трактароў і сельскагаспадарчых машын, народны камісар загадаў:

1. Дырэктарам МТС:

а) усе трактары і сельскагаспадарчыя машыны не пазней чым у 10-дзённы тэрмін пасля скапчэння палявых работ даставіць на цэнтральныя сядзібы МТС;

б) правесці прыёмку трактароў і сельскагаспадарчых машын ад трактарыстаў, брыгадзіраў трактарных брыгад, камбайнераў і машыністаў па акту з указаннем у ім тэхнічнага становішча трактароў і машын і патрэбнасці ў іх рамонце.

Трактары, камбайны і сельскагаспадарчыя машыны, прыймаемыя на зімовае хаванне, павінны быць ачышчаны ад бруду, пылу, пажніўных рэшткаў і змазаны;

в) забяспечыць хаванне трактароў і камбайнаў у зімовы час на сядзібах МТС у закрытых памяшканнях: гаражах, хлявах і павецях. У выпадку адсутнасці крытых памяшканняў трактары і камбайны павінны быць укрыты матамі або дашчанымі шчытамі.

Дазволіць астаўленне ў калгасах толькі нескладаных машын, не патрабуючых рамонту, пры наяўнасці ў калгасах памяшканняў, прыгодных для хавання машын у зімовых умовах. Сельскагаспадарчыя машыны здаваць на зімовае хаванне ў калгасы па дагавору з праўленнем калгаса пад асабістую адказнасць старшыні калгаса;

г) пры пастаноўцы трактароў і сельскагаспадарчых машын на зімовае хаванне здымаць з іх наступныя дэталі і вузлы: у трактароў—свечы, магнета, дынама, рамні вентылятарныя, карбюратары, топліваправоды, фары, электраправодку, фарсункі і паліўныя насосы (у трактара «С—65»); у камбайнаў—матоpы з усёй арматурай, транспарцёры, цэпі Галя і Эверта, рамні, нажовыя палосы, палатняныя і планчатыя транспарцёры; у ільнацерабілак—рамні церабільных секцый і транспарцёраў; у сеялак—семяправоды; у малацілак і зерпаачышчальных машын—рашоты і прывадныя рамні. Знятыя дэталі і вузлы хаваць на складах МТС;

д) закончыць да 15 снежня рамонт маючыхся і скапчэнне будаўніцтва новых хлявоў і павецей для хавання сельскагаспадарчых машын і трактароў.

2. Начальнікам край (абл)ЗА і наркомам земляробства рэспублікі правесці праверку арганізацыі асенне-зімовага хавання машын у МТС сіламі работнікаў апарата і інспектароў па кантролю за хаваннем машын і трактароў.

3. Наркомам земляробства рэспублік і начальнікам край-(абл)ЗА прыцягваць да адказнасці дырэктароў МТС і асоб, непасрэдна адказных у астаўленні трактароў, камбайнаў, сельскагаспадарчых машын і прылад у безнаглядным становішчы пасля скапчэння сезонных палявых работ.

4. Абавязаць таксама загадчыкаў райза асабіста праверыць да 15 снежня г. г. арганізацыю хавання трактароў і машын у МТС раёна, прымаючы тэрміновыя меры да адхілення выкрытых недахопаў.

5. Дырэктарам МТС прадастаўляць праз край(абл)ЗА і наркамземы рэспублік да ўзнагароджання нагруднымі значкамі—«Лепшы трактарыст МТС» і «Лепшы камбайнер МТС» і да грашовых прэмій трактарыстаў і камбайнераў, перавыканаўшых сезонныя нормы выпрацоўкі пры добрай якасці работ і захаваўшых трактары і камбайны ў добрым тэхнічным становішчы.

Начальнікам край(абл)ЗА і наркомам земляробства рэспублік забяспечыць правядзенне да 15 студзеня 1945 года работы па прадстаўленню трактарыстаў, камбайнераў, а таксама брыгадзіраў трактарных брыгад і механікаў МТС да ўзнагароджання нагруднымі значкамі і грашовымі прэміямі.

6. Кантроль за выкананнем загада ўскладзен на начальніка галоўных вытворча-тэрытарыяльных кіраўніцтваў Наркамзема СССР і Інспекцыю пры наркоме земляробства Саюза ССР.

Подвіг герояў-панфілаўцаў

16 лістапада 1941 года на снежным падмаскоўным полі ля раз'езда Дубасекава адбылася падзея, якая ўсхвалявала ўвесь свет: 28 герояў-панфілаўцаў, разам з сваім палітруком Васіліем Клачковым, адбілі атаку пяцідзесяці нямецкіх танкаў, прабаваўшых прарвацца да Масквы.

Гітлераўцы 16 лістапада пачалі другое генеральнае наступленне на Маскву. Немцы кінулі на сталіцу 51 дывізію—18 танкавых і механізаваных і 33 пяхотных дывізій. Калі вясной 1940 г. супроць Францыі на ўсім фронце дзейнічалі 10—11 бронетанкавых дывізій, то ўвесь свет здрыгнуўся ад жудасці, калі на Маскву было кінута бронетанкавых часцей больш, чым супроць усёй Францыі. 10 лістапада Гітлер звярнуўся з загадам да сваіх войск, абвясціўшы пачатак апошняга «рашаючага наступлення», якое павінна раздавіць праціўніка да пачатку зімы».

У першы дзень новага нямецкага наступлення калоны ворага рухаліся па Валакаламскаму шасе. Яны разлічвалі, не спыняючы заведзеных матораў, уварвацца ў Маскву. Але 316-ая стралковая дывізія, упаследку 8-ая гвардзейская чырвонасцяжная ордэна Леніна імені генерала Панфілава, перагарадзіла ім шлях.

Таварыш Сталін аддаў загад затрымаць немцаў ва што-б та ні стала. І на шляху гітлераўцаў вырасла непераадольная сцяна совецкай абароны. Полк Капрова, у якім Васіль Клачкоў быў палітруком роты, займаў абарону на лініі: вышыня 251—вёска Пяцеліна—раз'езд Дубасекава. На левым флангу знаходзілася падраздзяленне сержанта Добрабабіна—будучыя 28 герояў. Совецкім людзям добра вядомы падрабязнасці подвіга панфілаўцаў. Воіны Чырвонай Арміі загінулі смерцю храбрых, але яны да канца выканалі свой воінскі абавязак, не прапусцілі ворага да сталіцы нашай Радзімы. 18 варожых танкаў засталіся на полі бою.

Указам урада мужным сынам Радзімы было пасмертна прысвоена званне Героў Совецкага Саюза. Іх стойкасць стала натхняючым прыкладам баявых паводзін для нашых байцоў і камандзіраў. Іх завяшчанне вучаць напамяць: «Мы прынеслі сваё жыццё на блага Айчыны,—казалі героі.—Не праліваўце слёз ля нашых бездыханных цел, сціснуўшы зубы, будзьце стойкімі. Мы ведалі, у імя чаго мы ідзем на смерць. Мы выканалі свой воінскі доўг, мы перагарадзілі шлях ворагу. Ідзіце ў бой з фашыстамі і памятайце: перамога або смерць! Другога выбару ў вас няма, як не было яго і ў нас. Мы загінулі, але мы перамаглі!»

Гэта завяшчанне ніколі не забываюць воіны Чырвонай Арміі. Словы палітрука Васілія Клачкова: «Вялікая Расія, а адступаць н е к у д ы—ззаду Масква!»—абляцелі ўсю Совецкую краіну і сталі дэвізам адважных. Подвіг 28 герояў-панфілаўцаў увайшоў у наша жыццё, мы з'яўляемся сучаснікамі эпаса, складваючагася вакол іх імёнаў. Сэрца народа непадкупна, ён сам суддзя сваёй чэсці і, узвялічваючы памяць аб 28 героях, ён зноў і зноў сцвярджае сваё права на бяссмерце, на славу, пакараючую стагоддзі, на жыццё, не ведаючае смерці.

Вялікія ідэі і чыстыя пачуцці ўмацаваліся ў сіле 28 панфілаўцаў. Святую любоў да Айчыны, імкненне абараняць вялікія заваёвы Кастрычніка далі ім мужнасць выканаць да канца воінскі доўг. Палымнеючая нянавісць да ворага выклікала ў іх сэрцах пагарду да смерці і ярасную рашучасць перамагчы нават цаной уласнага жыцця. Простыя совецкія людзі, яны сталі героямі вялікага народа, які абнажыў меч у абарону сваёй чэсці, незалежнасці і свабоды.

Подвіг 28 герояў-панфілаўцаў, азарыўшы бяссмертнай славай 8-ую гвардзейскую дывізію, стаў прыкладам стойкасці і мужнасці, на якім будзе выхоўвацца не адно пакаленне совецкіх воінаў.

Слава 28 герояў пераж ыве стагоддзі. Вялікае не памірае. Подвіг панфілаўцаў з'яўляецца сімвалам грозных і цяжкіх дзён совецкай абароны. Ён быў зарніцай будучых наступальных баёў.

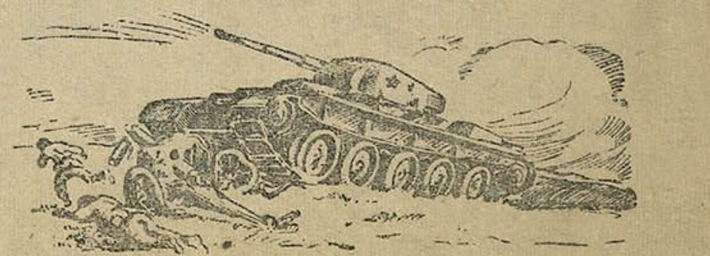

Нет № 1—34 21-26

У маскоўскій школе ФЗА № 1 у час досуга. Злева направа: 1. Майстар І. І. Іваноў прымае работу вучаніцы Марыі Саўкінай. 2. У вечары каля раяля. 3. Пошта прышла.

Прадукцыя маладых рабочых

РЭЧЫЦА. (Наш кар.). 260 вучняў навучаюцца ў Рэчыцкай школе ФЗА. Моладзь, прайшоўшы навучанне, ужо спраўляецца з заданнямі майстроў. Добрымі сталярамі паказалі сябе Маруся Астапенка, Анна Філей, Ніна Курловіч, Барыс Чэрлянок і іншыя юнакі і дзяўчаты, якія ўжо самастойна робяць розныя рэчы. З-пад іх рук выходзяць шафы, тумбачкі, крэслы, філончатыя дзверы і другія патрэбныя ў быту і будаўніцтве прадметы.

Маладыя рабочыя Малей і Міхаіл Стрыжак за добрыя ўзоры працы атрымалі званне намесніка майстра.

Дзяржаўная дапамога мацеры і дзіцяці

Совет Народных Камісараў СССР прыняў пастанову аб пашырэнні сеці дзіцячых устаноў і палепшанні медычнага і бытавога абслугоўвання жанчын і дзяцей.

У гарадах, рабочых пасёлках, на чыгуначным і водным транспарце, у сельскіх мясцовасцях значна павялічваецца сетка радзільных дамоў, кансультацый, дзіцячых садоў, ясляў, малочных кухань. Ужо ў бягучым годзе павінен быць адчынен рад новых дзіцячых устаноў і павялічана колькасць месц у існуючых.

У 1945 годзе колькасць коек у радзільных дамах і аддзяленнях рашано давесці да 91200. У дамах дзіцяці—да 43700. У дзіцячых садах будзе выхоўвацца звыш 2 мільёнаў дзяцей, у яслях—каля мільёна. Уводзіцца кругласутачнае прабыванне дзяцей у яслях. Пашыраецца сетка дзіцячых і жаночых кансультацый, дамоў маці і дзіцяці і г. д.

Адпушчаны буйныя сродкі і матэрыялы на будаўніцтва і рамонт дзіцячых устаноў. Усе памяшканні гэтых устаноў, занятыя не па прамому прызначэнню, павінны быць да 1 студзеня 1945 г. вызвалены і адрамантаваны.

Прамысловым наркаматам даручана вырабіць баваўняна-папяровыя тканіны, валенкі, скураны абутак, трыкатажныя і іншыя вырабы для забеспячэння рэбят, якія знаходзяцца ў дзіцячых установах і ў патранаце.

Паўсядзённыя клопаты аб сем'ях франтавікоў

З Рэчыцы прыбыло паведамленне — калгас імені Калініна перадаў у фонд дапамогі сем'ям франтавікоў і партызан 3000 кілаграмаў жыта, 2000 кілаграмаў ячменю і 1000 кілаграмаў бульбы. Паўсядзённыя клопаты аб задавальненні матэрыяльна-бытавых патрэб ваеннаслужачых сталі адной з спраў самаго народа, які гэтым выражае сваю любоў да абаронцаў Радзімы.

З дзён вызвалення нашай вобласці ад нямецкай акупацыі сем'ям ваеннаслужачых і партызан выплачана дапамогі больш чым на 35 мільёнаў рублёў. У вобласці праяўлена каштоўная ініцыятыва аб складанні фонда дапамогі сем'ям франтавікоў. Ініцыятыва самаго народа дала станоўчыя вынікі. У фонд паступіла ўжо 240 тон зернавых культур, 247 тон бульбы. Паступае проса, грэчка, капуста, робяцца ўзносы грашыма, прычым сабраная сума дасягнула 400 тысяч рублёў.

Асаблівая каштоўнасць гэтага фонда дапамогі сем'ям франтавікоў заключаецца ў тым, што ў ім прымаюць актыўны ўдзел многія калгасы. Старшыня калгаса „Камсамол" (Стрэшынскі раён) прапанаваў узяць шэфства над пагарэльцамі—сем'ямі ваеннаслужачых суседняга калгаса „Дняпроўскі". Яго падтрымалі калгаснікі і сабралі для гэтых сямей 14 тон бульбы і збожжа. Ініцыятыва сельгасарцелі „Камсамол" была падтрымана ў раёне, і, як вынік, у гэты фонд сабрана 51 тона бульбы і каля 8 тон збожжа.

Шырока разгарнуўся збор сродкаў і прадуктаў і па другіх раёнах вобласці. Калгас „Чырвоны барацьбіт", Рэчыцкага раёна, перадаў у фонд дапамогі 5000 кілаграмаў зярна. Аб такіх-жа фактах паведамляюць і з другіх раёнаў.

Але паўсядзённыя клопаты народа аб сем'ях абаронцаў ідуць куды шырэй. Неабходна праяўляць ініцыятыву ў стварэнні брыгад плотнікаў для рамонту і будаўніцтва дамоў сем'ям франтавікоў. Створаныя ў вёсцы Раманаўская слабада (Рэчыцкі раён) брыгады плотнікаў адбудавалі для сямей ваеннаслужачых 96 новых дамоў.

І не выпадкова, калі ў калгасы-перадавікі па збору сродкаў у фонд дапамогі ідуць падзякі ад франтавікоў, якіх натхняюць на лепшыя ўзоры барацьбы з ворагам цёплыя клопаты калгаснікаў. Гэтыя факты гавораць аб тым, што народ свядома робіць усё, каб франтавік мог быць спакойным аб сваёй сям'і і каб абаронца Радзімы адчуваў за сабой падтрымку ўсёй краіны.

Г. ШЧАСЦЬЕЎ.

Выдатны беларускі пісьменнік

Тры гады таму назад, 3 лістапада 1941 года, далёка ад роднага Мінску памёр адзін з старэйшых дзеячоў беларускай літаратуры, пісьменнік Змітрок Бядуля.

Змітрок Бядуля нарадзіўся ў 1886 годзе ў мястэчку Пасадзец, Вілейскага павету, у звычайнай дробнарамесніцкай сям'і. Бацька пісьменніка быў балаголам, працаваў у купцоў на лесараспрацоўках. Дванаццацігадовым хлапчуком у 1902 годзе Змітрок Бядуля варочаецца ў свой родны Пасадзец. Ён працуе па лесараспрацоўках і сплаве лесу. Бядуля добра пазнае быт беларускага працоўнага народа: сялян, плытагонаў, лесарубаў; вывучае беларускую мову, захапляецца беларускім фальклорам. Ён пачынае пісаць невякія вершы і мініятуры-апавяданні, спачатку на рускай, потым на беларускай мове.

У 1910 годзе Змітрок Бядуля надрукаваў у газеце «Наша ніва» свой першы верш у прозе «Спяваюць начлежнікі» і з гэтага часу ён становіцца сталым супрацоўнікам гэтай газеты.

Першы яго зборнік апавяданняў-імпрэсій «Абразкі» выйшаў у 1913 годзе ў выдавецтве «Загляне сонца і ў наша ваконца». У сваіх першых апавяданнях Бядуля падае малюнкі абяздоленага, гаротнага жыцця працоўных, якое калечыць людзей не толькі фізічна, але і духоўна. Гэта характарызуе асаблівасць творчасці пісьменніка па чалавечнасці, гуманных адносінах да працоўных.

Кастрычніцкая рэвалюцыя, разняволіўшы беларускі народ з-пад падвойнага ўціску, нацыянальнага і соцыяльнага, акрыліла пісьменніка, дала яму магчымасць плённа працаваць на літаратурнай глебе. У гэты час з-пад яго пяра выходзяць адна за адной кнігі: зборнік вершаў «Пад родным небам» (1922 г.), другая кніга апавяданняў «На зачарованых гонях», вершы «Буралом» (1924 г.), зборнік «Апавяданні» (1926 г.), «Выбраныя апавяданні» (1926 г.), вядомая аповесць «Салавей» (1927 г.) і іншыя.

Змітрок Бядуля да 1926 года пісаў і вершы, і прозу, а з 1926 г. пачаў пісаць пераважна празаічныя творы.

У творах Змітрака Бядулі советскага перыяду вялікае месца займае тэматыка, прысвечаная гераічнай барацьбе беларускага народа супроць польскіх захопнікаў, а таксама радаснае соцыялістычнае будаўніцтва, нацыянальнае і соцыяльнае адраджэнне беларускага народа, будаўніцтва нацыянальнай па форме і соцыялістычнай па зместу культуры Советскай Беларусі. Пагэтаму ў паэме «Беларусь», надрукаванай ім у 1923 годзе, пісьменнік гаворыць:

> «А Беларусь магутнай будаўнічай
> Куе свой лёс, будуе новы быт,
> Усюль кіпяць бурлівыя крыніцы,
> Ніводны кут у краіне не забыт».

Аповесць «Салавей», высокамастацкі празаічны твор, адзін з лепшых твораў беларускай літаратуры, апавядае аб змрочных часах прыгону на Беларусі. У гэтай аповесці яркімі мастацкімі вобразамі пісьменнік паказаў народнае паўстанне прыгонных беларускіх сялян супроць польскага памешчыка Вышамірскага. Вобраз мужнага народнага героя Сымона Салаўя, таленавітага прыгоннага селяніна, артыста-самародка, які ўзначальвае барацьбу прыгонных сялян супроць пана, і зараз натхняе нас у свяшчэннай барацьбе з нямецкімі захопнікамі.

У 1931 годзе выходзіць з друку вялікі двухтомны раман пісьменніка «Язэп Крушынскі», у якім Бядуля адлюстраваў класавую барацьбу ў вёсцы ў аднаўленчы перыяд советскай улады. Яго аповесць «Набліжэнне», напісаная ў 1935 годзе пра быт яўрэйскага мястэчка ў часы першай сусветнай імперыялістычнай вайны, з'яўляецца значным укладам у скарбніцу беларускай советскай літаратуры.

Апошнім буйным творам Зм. Бядулі з'яўляецца аповесць «У дрымучых лясах», у якім пісьменнік выкарыстоўвае багатыя матывы беларускай народнай творчасці.

Вялікі знаўца быту беларускага народа, яго фальклору, Змітрок Бядуля, жывячыся сокамі народнай творчасці, даў высокія ўзоры мастацкага слова, узбагаціўшы лексіку беларускай літаратурнай мовы крыштальна адшліфаванымі словамі.

Змітрок Бядуля, як паплечнік беларускіх народных пісьменнікаў Я. Купалы і Я. Коласа, зрабіў значны ўклад у фарміраванне і развіццё сучаснай беларускай літаратурнай мовы.

За асобыя заслугі перад беларускім народам у справе развіцця беларускай культуры і мастацкай літаратуры ў 1939 годзе ўрад узнагародзіў Змітрака Бядулю ордэнам «Працоўнага Чырвонага сцягу».

Пісьменнік, як верны сын свайго народа, адданы патрыёт соцыялістычнай Радзімы, горача любіў свой народ, яго мінулае і сучаснае яскрава адлюстроўваў у сваіх творах.

За гэта яго любіць беларускі народ, а яго творы, захапляючыя па зместу і высока мастацкія па форме, увайшоўшыя ў фонд агульнасаюзнай літаратуры, з вялікім задавальненнем чытаюцца советскім чытачом, які ўдзячны пісьменніку за яго благародную літаратурную працу.

М. КАРПАЧОЎ.

На адным з аэрадромаў адбылася ўрачыстая перадача баявых самалётаў пабудаваных на сродкі працоўных горада Кіева.

На здымку: двойчы ордэнаносец гвардыі лейтэнант І. С. Пашаеў, прыняўшы самалёт ад кіеўлян.

Фотахроніка ТАСС.

Зварот совецкіх грамадзян на Радзіму

МУРМАНСК, 14 лістапада. (ТАСС). Сюды днямі прыбылі з Англіі два транспарты, на барту якіх знаходзілася каля 10 тысяч вызваленых саюзнымі войскамі совецкіх ваеннапалонных і грамадзян СССР, адпраўленых нямецкімі захопнікамі на фашысцкую катаргу. Сярод рэпатрыіраваных совецкіх грамадзян—жанчыны і дзеці-сіраты, бацькі якіх замучаны нямецкімі катамі.

Прыбыўшых цёпла сустрэлі прадстаўнікі ўпаўнаважанага Соўнаркома СССР па справах рэпатрыяцыі совецкіх грамадзян з Германіі і акупіраваных ёю краін, а таксама прадстаўнікі мясцовых совецкіх органаў і грамадскасці. Хвалюючай была сустрэча звярнуўшыхся з фашысцкай няволі совецкіх грамадзян з працоўнымі Мурманска. Стыхійна ўзнік мітынг. Адзін за адным падымаліся на імправізаваную трыбуну совецкія грамадзяне, гвалтоўна адарваныя нямецкімі звергамі ад Радзімы, і выказвалі сваю ўсхваляваную ўдзячнасць совецкаму ўраду і таварышу Сталіну за бацькоўскія клопаты аб іх.

— Гэта шчаслівейшы дзень у маім жыцці,—гаворыць з слязамі на вачах пажылая жанчына.—Мы ведалі,—ускліцае яна,—што Радзіма памятае аб нас, што Чырвоная Армія вырве нас з фашысцкага рабства. Нарэшцета, мы дома!

Выступае былы ваеннапалонны. Ён гаворыць аб страшэнных здзекваннях, якім падвяргаюцца совецкія байцы, якія ў выніку цяжкіх раненняў аказаліся ў нямецкіх лагерах для ваеннапалонных. Выступаючы выказвае сакравеннае жаданне ўсіх сваіх таварышоў—неадкладна вярнуцца ў рады Чырвонай Арміі і са зброяй у руках помсціць гітлераўскім катам за гора і мукі, прынесеныя нашаму народу.

Мясцовыя совецкія органы праявілі вялікія клопаты аб рэпатрыіраваных совецкіх грамадзянах. Іх забяспечылі харчаваннем і жыллём.

Совецкія людзі, якія зноў набылі Радзіму, праяўляюць велізарны інтарэс да радасных падзей на франтах Айчыннай вайны, да жыцця Совецкага Саюза. Затаіўшы дыханне, слухалі яны 6 лістапада даклад Старшыні Дзяржаўнага Камітэта Абароны таварыша Сталіна на ўрачыстым паседжанні Маскоўскага Совета дэпутатаў працоўных сумесна з прадстаўнікамі партыйных і грамадскіх арганізацый горада Масквы.

Рэпатрыіраваныя совецкія грамадзяне групамі раз'язджаюцца па родных месцах. Дзеці-сіраты, бацькі якіх загінулі ад рукі нямецкіх захопнікаў, размяшчаюцца ў дзіцячых дамах.

ЯК ПРАЦУЮЦЬ ЛАЗНІ?

Па тазу вады на чалавека

Павелічэнне насельніцтва горада Гомеля патрабуе пашырэння сеці комунальных лазняў. Да гэтага часу амаль усе жыхары горада абслугоўваюцца двума лазнямі чыгункі. Так ці гэтак, іх работа магла-б задаволіць патрэбы горада, калі-б яна была наладжана. Але ў іх усё не так... Адзін дзень у лазнях няма паліва, другі дзень няма вады, трэці—няма святла. Гарадскі жыхар многа губляе часу, каб папасці ў лазню, і не заўсёды гэта яму ўдаецца.

Такая работа лазняў не часовае з'явішча, гэта ператварылася ў шкодную „сістэму". Вось, напрыклад, чыгуначная лазня за Палескім пераездам. Вялізная шыльда „лазня" ашуквае: каля касы наведвальнік сустракаецца з другой шыльдай —„з-за адсутнасці паліва сёння, гэта значыць, у сераду лазня не працуе". Паход у лазню заканчваецца няўдала.

Бываюць выпадкі, калі адсутнічаюць дровы. Дапусцім, гэта так. Але ці магчыма, каб лазня не мела газавай лямпы, або якой-небудзь капцілкі? А ў гэтай-жа лазні за пераездам асвятленне—непераадалімая „праблема". Загадчык лазні ніяк не можа набыць кнот, і ў выніку рабочы дзень працягваецца да надыходу першай цемры. Ці ўлічвае дырэкцыя, што дзень скарачаецца і што з-за адсутнасці святла скарачаецца магчымасць папасці ў лазню?

Другая чыгуначная лазня, якая знаходзіцца каля Мохава пераезда, быццам-бы ў лепшым стане. У кожным пакоі маецца капцілка, але няма тут тазоў. Наведвальнікі прыходзяць са сваімі тазамі і часамі чакаюць ваду. Вельмі часта наведвальнікам прыходзіцца стаяць у чаканні вады поўгадзіны, а то і гадзіну. І добра, калі вада пойдзе, а то, бывае, згубіўшы шмат часу, не дамыўшыся, яны ўходзяць з лазні.

У перадсвяточны дзень 4 лістапада лазня работала з поўнай нагрузкай, аднак, прапусціла вельмі мала людзей. Далёка не кожнаму жадаючаму давялося памыцца. Для набірання вады прыходзілася стаяць у чарзе не менш 40 хвілін, а потым, нацадзіўшы тазік вады, гэтым і задаволіцца, таму што вада падавалася з перабоямі. Зразумела, памыцца такой колькасцю вады немагчыма.

Работа гомельскіх лазняў яўна нездавальняючая. Надыходзіць зіма—час, які патрабуе асабліва сачыць за санітарным становішчам горада і пазбавіць яго ад пагрозы эпідэмій. Органы аховы здароўя змагаюцца з інфекцыямі шляхам медычных сродкаў і шляхам агітацыі, заклікаючы да частага мыцця ў лазні і захавання чыстаты. Але пры такім становішчы работы лазняў у горадзе органам медыцыны, са стаячымі перад імі задачамі справіцца цяжка. Горсовет абавязан паклапаціцца аб наладжванні работы існуючых лазняў і аб павелічэнні іх колькасці ў горадзе.

С. БАРЫСАВА.

Сустрэчы, пісьмы, выстаўкі

Працоўныя Гомеля рыхтуюцца 26 лістапада адзначыць дзень вызвалення ад нямецкай акупацыі. У горадзе разгарнулася вялікая падрыхтоўка да гэтага дня.

Вядзецца падрыхтоўчая работа па арганізацыі выстаўкі дзейнасці аднаўленых прадпрыемстваў горада. Акрамя прадукцыі, якая зараз выпрацоўваецца ў Гомелі, будуць прадстаўлены дыяграмы, карттаграмы, малюнкі. Адчотная выстаўка прамысловасці і гарадской гаспадаркі пакажа, што зроблена за год.

Адчыніцца выстаўка „Народныя мсціўцы Гомельшчыны". У матэрыялах, дакументах, малюнках і другіх экспанатах будзе адлюстравана баявая дзейнасць гомельскіх партызан у перыяд нямецкай акупацыі області.

На прадпрыемствах і ва ўстановах Гомеля адбываюцца сходы і сустрэчы з героямі Айчыннай вайны, героямі-партызанамі ўдзельнікамі вызвалення Гомеля. Рад прадпрыемстваў—Сельмаш, электратэхнічны завод, а таксама ўстаноў—кіраўніцтва Беларускай чыгункі, педінстытут, чыгуначны тэхнікум адаслалі на фронт у гомельскія дывізіі і часці прывітальныя пісьмы сваім вызваліцелям.

Нашым родным і знаёмым

Рэдакцыя атрымала пісьмы ад нашых землякоў, у якіх яны шлюць прывітанні і найлепшыя пажаданні родным і таварышам і просяць пісаць ім.

Ніжэй мы друкуем іх адрасы: Тарускіна Р. А.—П. П. 25773, Панюшэнка Н.А.—П.П.37673-Г, Будпікаў М. Е.—П.П. 08233-С, Гурэвіч М.І.—П. П. 17316-Н, Сердзюк І—П. П. 63408, Карасік П.З.—П.П. 06491-У, Фартунік П.Е.—П.П-19737-А.

Прыбыцце ў Маскву дэлегацыі горада Варшавы

13 лістапада ў Маскву прыбыла дэлегацыя горада Варшавы.

У склад дэлегацыі ўваходзяць: прэзідэнт горада Варшавы М. Спыхальскі і прадстаўнікі Рады Нарадовай (Нацыянальнага Совета) г. Варшавы В. Цудны, В. Мальчынскі, І. Кавальская.

На вакзале дэлегацыя была сустрэта намеснікам старшыні Моссовета тав. М. Яснавым, нам. каменданта г. Масквы палкоўнікам Н. Грэбеншчыкавым, в. а старшыні Польскага камітэта Нацыянальнага Вызвалення ў СССР панам С. Ендрыхоўскім і інш.

МІЖНАРОДНАЯ ІНФАРМАЦЫЯ

Ваенныя дзеянні ў Заходняй Еўропе

ЛОНДАН, 14 лістапада. (ТАСС). У паведамленні штаба вярхоўнага камандавання экспедыцыйных сіл саюзнікаў гаворыцца:

Войскі саюзнікаў 13 лістапада працягвалі прасоўвацца на поўнач і поўдзень ад Меца. Пяхотныя часці дасягнулі Эрні і знаходзяцца на адлегласці мілі на паўночны ўсход ад Ансервіля. У руках саюзнікаў знаходзяцца наступныя гарады: Корні на рацэ Мозель, Помер"е, Верне і Льеон на паўднёвы ўсход ад Корні.

У сектары на ўсход ад Люневіля, не гледзячы на моцнае супраціўленне ворага, адзначана прасоўванне прыкладна на дзве мілі. Горад Лейнтрэ вызвален. Адзначан істотны поспех у сектары на паўднёвы ўсход ад Бруйера.

Аперацыі ў Галандыі абмежаваліся дзеяннямі патруляў і артылерыйскай перастрэлкай.

Дрэннае надвор"е зноў абмежавала дзеянні авіяцыі.

ЛОНДАН, 14 лістапада. (ТАСС). У паведамленні штаба ўзброеных сіл саюзнікаў на міжземнаморскім тэатры ваенных дзеянняў гаворыцца, што ў Італіі часці 8-ай арміі значна прасунуліся ў раёне горада Форлі. На паўднёвы захад ад Форлі англійскія войскі фарсіравалі ў некалькіх месцах раку Мантоне і, не гледзячы на моцнае супраціўленне праціўніка, прасунуліся ў прадгор'і на поўнач ад ракі. На левым флангу часці 8-ай арміі занялі Ваньоло і, пераадольваючы супраціўленне праціўніка, ачысцілі ад ворага важнае ўзвышша Монтэ-Казола. На астатніх участках фронта мелі месца сутычкі патруляў.

Авіяцыя саюзнікаў зрабіла рад налётаў на варожыя ваенныя аб'екты ў Італіі і Югаславіі.

Баі ў Югаславіі

БЕЛГРАД, 14 лістапада (ТАСС). Вярхоўны штаб Народна-Вызваленчай арміі Югаславіі паведамляе, што ў Македоніі югаслаўскія часці прарвалі знешнюю абарону Скопле, уварваліся ў горад і вядуць вулічныя баі. Часцямі Народна-вызваленчай арміі занята правабярэжная частка горада і чыгуначная станцыя ў паўночнай частцы Скопле.

У Метохіі, у сектары Белага Дрына, югаслаўскія часці пасля жорсткіх баёў вызвалілі Жаковіцу. Варожы гарнізон горада поўнасцю знішчан.

У Чарнагорыі югаслаўскімі часцямі занят горад Цэцін'е, у выніку чаго адрэзаны шляхі адступлення сканцэнтраваным у раёне Падгорыцы нямецкім часцям. Нямецкі гарнізон у Цэцін'е знішчан, захоплены багатыя ваенныя трафеі.

У Далмацыі ў сектары Кніна працягваюцца аперацыі па знішчэнню акружаных нямецкіх часцей.

Патапленне германскага лінкора „Тырпіц"

ЛОНДАН, 14 лістапада. (ТАСС). Міністэрства авіяцыі паведаміла аб патапленні германскага лінкора „Тырпіц". 29 англійскіх самалётаў „Ланкастэр" скінулі на лінкор бомбы вагой у 5 тон. Пасля некалькіх прамых пападанняў лінкор перавярнуўся і затануў.

В. а. адказнага рэдактара А. П. УС.

РЭДАКЦЫІ АБЛАСНОЙ ГАЗЕТЫ „Гомельская праўда" ПАТРАБУЮЦЦА на сталую работу кур'еры і прыбіральшчыцы.

З прапановамі звяртацца па адрасу: Гомель. Веткаўская, 25.

ГОМЕЛЬСКАМУ ФІНТЭХНІКУМУ патрабуюцца на сталую работу сакратар-машыністка, бухгалтар-касір, загадчык гаспадаркі, конюх-фурман.

Звяртацца па адрасу: Гомель, Песіна, 70.

Друкарня „Палесдрук" 1К06996 Адрас рэдакцыі: г. Гомель, Веткаўская, 25, тэл. 0-89.